

ET ORGANISK HUS PÅ PRØVESTENEN SYD

ARKITEKT HALLDOR GUNNLØGSSONS FOND | lenschow & pihlmann

1 – INTRODUKTION

2 – OMSTÆNDIGHEDER

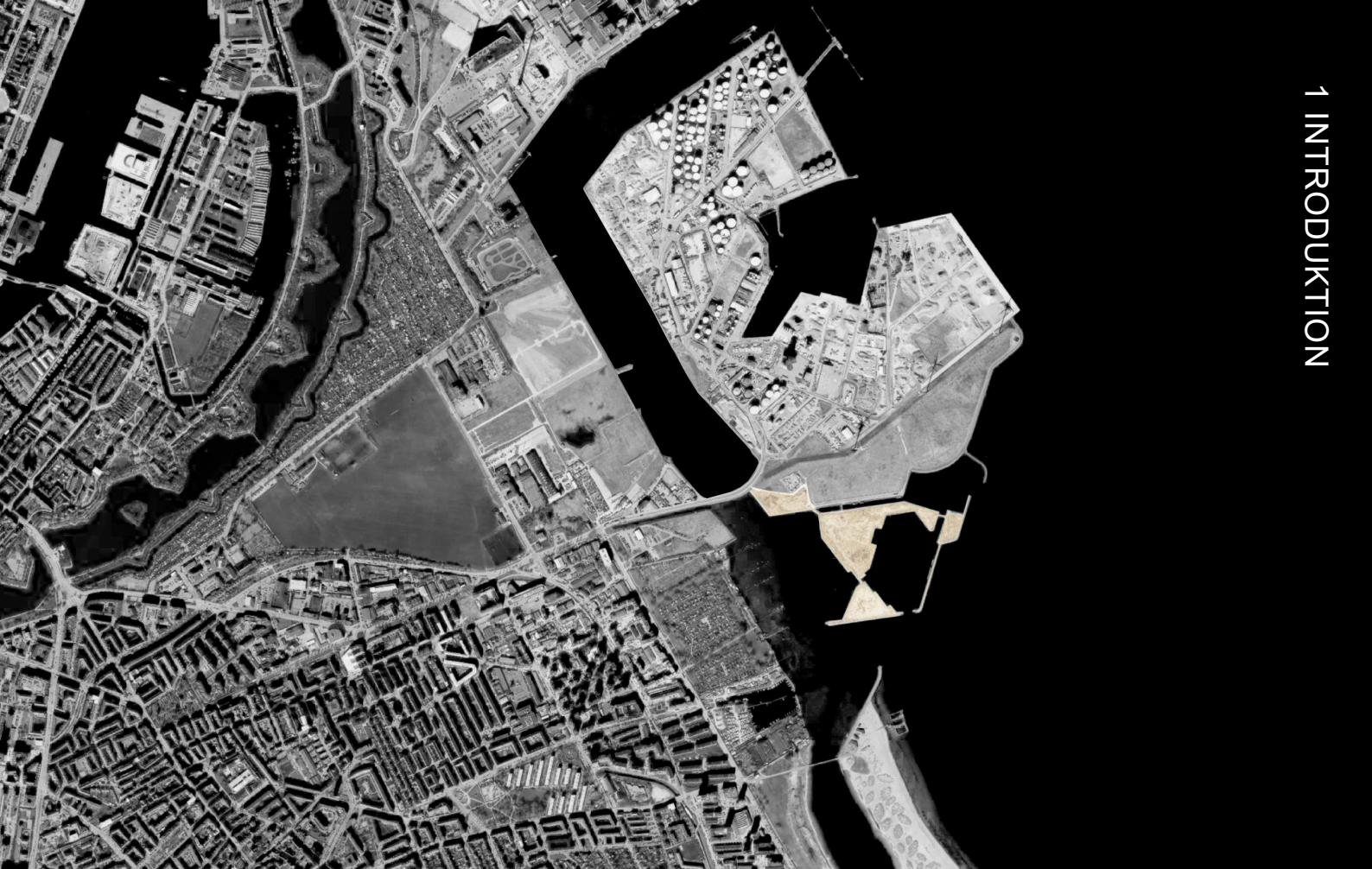
- 2.1 Prøvestenen
- 2.2 Problematik
- 2.3 Potentiale

3 – KONKURRENCEOPGAVEN

- 3.1 Undersøgelse
- 3.2 Program
- 3.3 Rammer
- 3.4 Placering
- 3.5 Katalog

4 – KONKURRENCEBETINGELSER

- 4.1 Konkurrenceudskriver
- 4.2 Deltagere
- 4.3 Konkurrencesekretær
- 4.4 Konkurrencemateriale
- 4.5 Konkurrencens varighed
- 4.6 Spørgsmål
- 4.7 Besigtigelse af site
- 4.8 Konkurrenceforslagets omfang
- 4.9 Forslagets udførelse
- 4.10 Indlevering
- 4.11 Forsikring
- 4.12 Dommerkomité
- 4.13 Bedømmelseskriterier
- 4.14 Præmier
- 4.15 Præmieoverrækkelse og udstilling
- 4.16 Rettigheder
- 4.17 Forløbet efter konkurrencen
- 4.18 Afhentning

1 Introduktion

Arkitekt Halldor Gunnløgssons Fond inviterer i samarbejde med lenschow & pihlmann de studerende ved Det Kgl. Akademi og Arkitektskolen Aarhus til at deltage i idékonkurrencen om *Et organisk hus på Prøvestenen Syd*.

Det er et uimodsigeligt faktum, at nutidens byggeri i alt for høj grad bidrager til den samlede CO₂-udledning på negativ vis. Hvis vi skal nå de klimamål, vi er fundamentalt afhængige af, kræver det en radikal ændring i måden hvorpå, vi både tænker og skaber arkitektur – vor tids hellige gral, for arkitekter ikke mindst, er at skabe en bæredygtig byggeskik. Derfor må vi udfordre de processer, der har ført os til, hvor vi står i dag; udforske grænsefladerne og samspillet mellem os selv, naturen, industrien... Gennem hele livet forholdt Halldor Gunnløgsson sig ydmygt til arkitektur og lod sig ikke rive med af skiftende tendenser, men forblev kritisk og insisterende overfor fagets udøvere. Klimakrisen er ikke en skiftende tendens men derimod en kendsgerning, vi som arkitekter skal lære at forholde os (selv)kritisk og insisterende til.

Et organisk hus på Prøvestenen Syd er et konceptuelt bygningsværk, der på nytænkende og nysgerrig vis formår at sætte organiske byggematerialer i spil. De materialer, der skal definere bæredygtige, æstetiske og programmatisk potentialer for fremtidens arkitektur, og dermed lægge fundamentet for, hvordan vi skal bygge fremover.

Opgaven udskrives og bedømmes efter de samme retningslinjer som en professionel åben idékonkurrence. Der lægges vægt på forslagets idéformulering. De begrænsede krav til fremstillingsformen skal appellere til alle studietrin.

For Arkitekt Halldor Gunnløgssons Fond er det blandt andet formålet at genkalde kendskabet til den *åbne* konkurrenceform, som har haft stor betydning for fagets innovation. Særligt fagets yngste vækstlag fik herigennem en mulighed for at præge bygningskunstens udvikling og at måle sig med fagets erfarne udøvere i forhold til løsning af samfundets byggeopgaver og arkitektoniske udfordringer.

Vi ser frem til mange inspirerende og kreative forslag. God konkurrence!

1954

2001

2004

2007

2009

2020

Prøvestenen ca. 1934 - 1935
Københavns Stadsarkiv, Frihavnens fotoarkiv

2.1 Prøvestenen

Prøvestenen er en kunstigt anlagt ø beliggende nord for Amager Strandpark. Prøvestenen ejes af By & Havn og hele den nordlige del af øen rummer store anlæg og huser tung industri. Den sydlige del er derimod stort set ubebygget og domineres af åbne vidder, højt græs og små buske, nær kontakt til vandet og et panoramisk blik mod Øresund på den ene side og den ekspanderende by på den anden.

En vold gennemskærer øen og trækker en skarp grænse mellem de to dele: Den *industrialiserede* og den *naturlige*. Ved første blik optræder de nærmest som en dikotomi og definerer hinanden som modsætninger. Går man – bogstaveligt talt – et spadestik dybere, er det dog ikke så lige til. Kan man egentlig kalde noget, der er menneskeskabt for mindre end 20 år siden for natur?

Oprindeligt var Prøvestenen del af Københavns forsvarsværk, men med et areal der er langt mindre end i dag. Øen blev til, da man i 1713 sænkede prammen *Prøvestenen* til brug som søbatteri. Dette blev senere nedlagt, men i 1859 opførtes et fort – i øvrigt et af Danmarks første betonbyggerier – som stadig findes derude i dag. I 1922 overgik anlægget til benzinlager og herefter udvidedes øen gradvis med affaldsjord og byggeaffald, så stadig flere tank- og industrianlæg kunne få plads. Senere kom også et tørbulksområde til, hvor der opbevares grus og sten. Disse områder udgør i dag øens nordlige del.

Samtidig med jordopfyldningen til Amager Strandpark etableredes den seneste tilføjelse, Prøvestenen Syd. Den var oprindeligt tænkt som et stort rekreativt område, der blandt andet skulle rumme en lystbådehavn. Grundet finanskrisen blev planerne standset, og sidenhen har Prøvestenen Syd ligget forladt og lukket for byens borgere. Lige indtil den 7. august 2020, hvor den i en prøveperiode blev åbnet som et offentligt tilgængeligt naturområde efter pres fra Amager Lokaludvalg. Prøveperioden er forlænget, men hvad der kommer til at ske med øen i fremtiden er uvist.

Prøvestenen er et intenst spændingsfelt mellem byhistorie, økonomi, infrastruktur, industri, kultur og natur. I umiddelbar nærhed findes siloer og strandpark, boldbaner og byggeprojekter, kolonihaver og kontorer. En kakofoni af overlappende interesser og et udtryk for, at vi ikke kan adskille dem fra hinanden.

Prøvestenen 2021

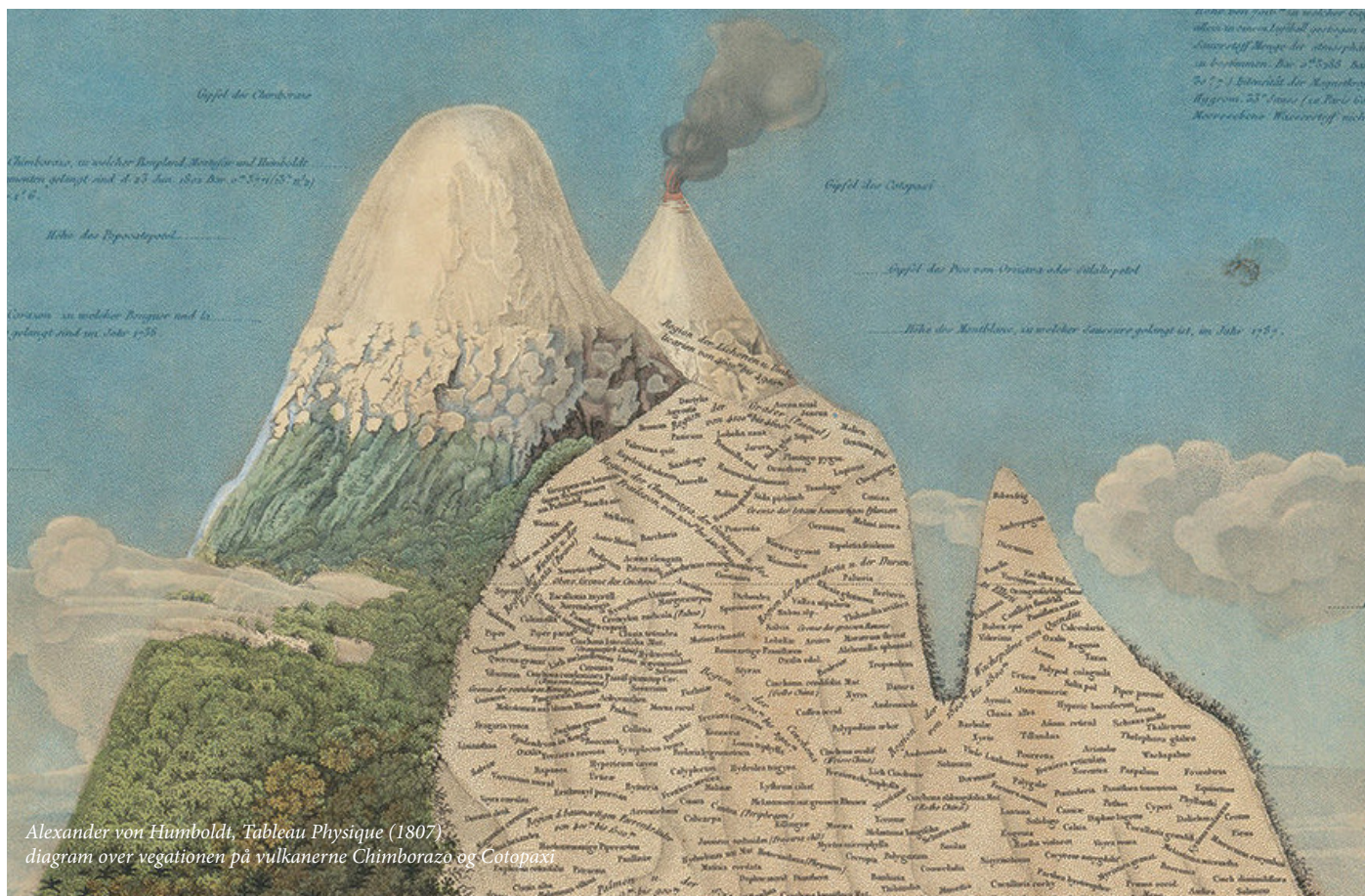
2.2 Problematik

De fleste arkitekter anerkender, at vi skal bygge mere bæredygtigt. Derfor findes der i dag et utal forskellige tilgange til at tegne, bygge, klassificere og ikke mindst markedsføre bæredygtig arkitektur. De peger hver især mod en bedre fremtid for os alle, og der ligger utvilsomt dygtige initiativer og idéer bag. Når det er sagt, burde vi alligevel stoppe op og se på, om vi – alle gode intentioner til trods – stadigvæk understøtter en byggeskik, hvor fortidens fejltagelser lever videre.

I nutidens byggeri findes en tendens til at vi i forsøget på at løse ét problem, blot ender med at skabe skabe et nyt. At begreber som *bæredygtighed*, *CO2-neutral* og *lavenergi* bliver stempler, der med de rette teknikker, kan presses ned over en byggeskik, der i sin grundlæggende struktur er problematisk. For at imødekomme moderne certificeringer og komfortkrav rummer nutidens bygningsdele en række komplekse lag af specialfremstillede elementer, der – i hvad der ligner en gordisk knude – skal kompensere for et indbyrdes misforhold. Det er ikke en problematik, der begrænser sig til skala eller materialer, men i grove træk gennemsyrrer måden hvorpå der i dag bygges.

Det er en problematik, hvis rødder er både dybe og snørklede. Tager man de eksistentielle briller på, ser vi i dag resultatet af, at vi gennem adskillige år har opbygget et samfund, hvor natur opfattes som noget væsensforskelligt fra os selv; som noget vi går ud i, som noget vi vælger til eller vælger fra, som noget vi kontrollerer i stedet for at anerkende det faktum, at vi selv er en del af naturen. Svarene på vores udfordringer skal derfor ikke findes i øget *kontrol over* men derimod i et tættere *samspil med* naturlige processer.

Naturligvis findes der en række mellemregninger, men en af konsekvenserne af denne naturanskuelse – der længe har domineret moderne vestlige tankegang – er, at industrien uproblematisk afsætter problematiske materialer og komponenter. Disse produkter bliver mere og mere komplekse, da de – både arkitektoniske, økonomiske og sociale – strukturer vi har skabt, er blevet mere og mere komplicerede. Det er en kompleksitet, der ikke lader sig gennemskue eller sanse med de det blotte øje eller de bare fingre, og dermed kan den opleves fremmed for os som sansende væsener.

Alexander von Humboldt, *Tableau Physique* (1807)
diagram over vegetationen på vulkanerne Chimborazo og Cotopaxi

2.3 Potentiale

Parallelt med den fortsatte produktion af enorme mængde materialer og komponenter, der bidrager negativt til vores (over)forbrug af klodens jomfruelige ressourcer, ser flere biobaserede og organiske byggematerialer dagens lys eller bliver introduceret på ny. Ved at udforske og udfolde disse materialer og komponenter kan vi som arkitekter være med til at præsentere reelle alternativer til nutidens byggeskik.

Ikke som en romantisk *back to basics*-tankegang, men som en fremadskuende øvelse der afsøger de forbundne rumlige, æstetiske, sanselige, poetiske og konstruktive potentialer, der findes i at bygge med organiske materialer, hvad end de er restprodukter, genbrugsmaterialer eller skabt som byggematerialer. Når vi bygger med levende materialer, kan det være med til at styrke forbindelsen mellem os som levende væsener og den arkitektur, der danner rammerne om vores liv.

Man kan se modernismens *frie plan* som et arkitektonisk symbol på modernismens værdisæt, der udtrykte en stræben efter frigørelse fra alle bindende bånd og lænker. Hvilken indflydelse har det på arkitekturen, både som fysiske strukturer og som rammen for vores liv, hvis dens byggesten er biobaserede og udtrykker, at vi er intimt forbundet til den jord, vi sammen bebor? At vi ikke er frie, men i den grad afhængige af og bundet til jordens ressourcer.

What existing resources do you have and how can you use your creativity to make the best out of it? som den tyske arkitekt Anna Heringer udtrykker det.

Der findes i dag et utal af rent biobaserede produkter samt og hybridprodukter, som hver især rummer fortræffelige egenskaber. Disse produkter kan ikke nødvendigvis alene udgøre hele byggerier på vores breddegrader, men kan alligevel være arkitektonisk definerende elementer for et hus' koncept, struktur og udformning. Ved at iscenesætte deres potentialer, retter vi et progressivt blik på disse nicheprodukter med ambitionen om, at de skal blive en naturlig del af fremtidens byggeskik. Som spæde skridt i mindre komplekse pilotprojekter, men med ønsket om at integrere dem på tværs af skala fremover.

3.1 Undersøgelse

Fundamentalt for konkurrenceforslaget er, at det tager udgangspunkt i et biobaseret byggemateriale- eller komponent og – på et konceptuelt plan – udforsker det arkitektoniske potentiale i det valgte materiale / komponent. Det skal udgøre drivkraften for det konceptuelle greb og den fysiske udformning.

Uanset hvilket materiale / komponent der udforskes, vil det rumme både muligheder og begrænsninger. I opfordres til at møde disse i et nysgerrigt studie, hvor materialitet, konstruktion, arkitektonisk greb, æstetik og funktion smelter sammen. Der efterspørges altså ikke en rent teknisk undersøgelse af det valgte materiale / komponent. Der vil selvfølgelig være et naturligt overlap mellem de tekniske specifikationer og det arkitektoniske udsagn, men brug specifikationerne til at generere idéer og ikke til at aflive dem. Materialets / komponentets begrænsninger behøver ikke være en negativ faktor i sig selv, så længe de udforskes og behandles på interessante og nytænkende måder. Det kan være i udformningen, æstetikken, programmeringen, komforten, sammenstillingen med andre materialer etc. Det forventes så at sige ikke, at I finder ét produkt, der kan løse alle verdens problemer, men at I derimod på fremadskuende vis udforsker potentialer for et arkitektonisk formsprog, der tager afsæt i biobaserede produkter.

3.2 Program

Konkurrenceforslaget skal gennem en arkitektonisk helhedsbetragtning åbne Prøvestenen Syd som rekreativt område. Forslaget skal indeholde følgende programatiske enheder:

- et eller flere ikke-opvarmede sheltere, der til sammen skal kunne huse op til 10 overnattende personer
- et opvarmet forsamlingslokale
- tekøkken $\approx 5 \text{ m}^2$
- simple toiletfaciliteter $\approx 5 \text{ m}^2$

Stedet skal kunne besøges af både enkeltpersoner og mindre grupper. Forsamlingslokalet tænkes tilgængeligt ifm. shelterophold. Simpelt interiør skal indtænkes i forslaget og være del af den arkitektoniske helhed. Projektet skal principielt være brugbart året rundt. Udendørs fællesarealer kan indtænkes. *For afleveringskrav se 4.8.*

3.3 Rammer

Bebyggelsens fodaftryk bør ikke overskride i alt 80 m². Det ligger forslagsstiller frit, hvordan arealet fordeles mellem opvarmet og ikke-opvarmet areal. Ikke-overdækkede udendørs fællesarealer medregnes ikke i de 80 m². Projektet kan bestå af én enhed eller deles op i flere mindre enheder, men de skal placeres i umiddelbar nærhed af hinanden. Hver enhed skal være offentlig tilgængelig og kunne tilgås til fods via indgangen ved Prøvestensbroen. Der må ikke ændres på den eksisterende infrastruktur (fraregnet mindre adgangsveje / stier). Terrænet kan ændres, hvis det er en forudsætning for den arkitektoniske helhedsbetragtning. De valgte byggematerialer / komponenter skal være at finde på markedet eller i naturen og / eller være udtryk for en tidligere byggeskik, der bliver genintroduceret i en nutidig kontekst.

3.4 Placering

Placering kan frit vælges på hele den del af øen, der af By & Havn beskrives som Prøvestenen Syd (se bilag 2). Som udgangspunkt skal konkurrenceforslaget tegnes på eksisterende landjord. Prøvestenen Syd består af omkring 7 hektar land, og der efterspørges en reflekteret stillingtagen til hvor projektet placeres ift. områdets forskellige præmisser. Der skal disponeres areal for bil- og cykeparkerings.

3.5 Katalog

Som inspiration – hverken mere eller mindre – listes her en række materialer / komponenter, der kan tænkes som muligt udgangspunkt for jeres konkurrenceforslag:

- limtræ, træfibre, ler- og stråblokke, stampet ler, kork, ålegræs, bakteriegroet sten, hampeler, træcement etc...

Men lad jer endelig ikke begrænse af nævnte materialer, der findes flere andre, der kan bruges.

4.1 Konkurrenceudskriver

Arkitekt Halldor Gunnløgssons Fond i samarbejde med lenschow & pihlmann.

4.2 Deltagere

Alle arkitektstuderende indskrevet på Det Kgl. Akademi eller Arkitektskolen Aarhus ved konkurrencens indleveringsfrist den 14. september 2021. Inkluderet er også studerende med en bachelor fra 2020 eller 2021, og studerende der har taget afgang i sommeren 2021.

Følgende kan ikke deltage i konkurrencen:

- Alle personer eller virksomheder, som har været med til at tilrettelægge konkurrencen, eller har ydet væsentlige bidrag til formulering af konkurrenceopgaven.
- Repræsentanter for konkurrenceudskriverne eller ansatte hos dem.
- Ansatte hos kompagnoner til eller arbejdsgivere for noget medlem af dommerkomitéen.
- Personer, der er i nær familie med eller har et nært familielignende forhold til noget medlem af dommerkomitéen.

Uanset på hvilken måde man medvirker ved udarbejdelsen af et konkurrenceforslag, har man pligt til at gøre sig bekendt med ovenstående.

4.3 Konkurrencesekretær

lenschow & pihlmann fungerer som konkurrencesekretær i konkurrenceforløbet og vil løbende stå til rådighed for spørgsmål relateret til konkurrencen, som besvares i samråd med dommerkomitéen.

4.4 Konkurrencemateriale

Konkurrencematerialet består af dette program samt nedenstående bilag:

- bilag 1: Tegning over Prøvestenen inkl. koter (dwg)
- bilag 2: Skråfoto fra By & Havn, afgrænsning af Prøvestenen Syd / site (jpg)
- bilag 3: Skråfoto af Prøvestenen Syd / site (jpg)
- bilag 4: Luftfoto af Prøvestenen Syd / site (jpg)
- bilag 5: Fotos fra Prøvestenen (zip)

4.5 Konkurrencens varighed

Konkurrencen indledes den 18. juni 2021 kl. 14.00 med en online-introduktion ved lenschow & pihlmann.

Introduktion samt konkurrenceprogram og tilhørende bilag er tilgængeligt på fondens hjemmeside:

www.halldorgunnloegssonsfond.com

Deadline for indlevering af konkurrenceforslag er den 14. september 2021 kl. 12.00 - 13.00.

4.6 Spørgsmål

Der kan stilles spørgsmål til konkurrencen i perioden 18. juni til 13. september 2021. Spørgsmål sendes til mail: post@lenschowpihlmann.dk. Skriv *konkurrence* i emnefeltet. De vil blive besvaret løbende og spørgsmål / svar vil være at finde på følgende link: <https://www.halldorgunnloegssonsfond.com/sprgsmal-svar>

4.7 Besigtigelse af site

Prøvestenen Syd er offentlig tilgængelig. Den resterende del af Prøvestenen kan ikke besøges, og vi opfordrer til ikke at kontakte virksomheder, der holder til på den aflukkede del af øen.

4.8 Konkurrenceforslagets omfang

A ophængning

Forslaget skal præsenteres på to liggende A1-plancher opsat på skumpap. Plancherne vil blive hængt over hinanden. De må gerne være udført som enkeltark limet på skumpap og behøver således ikke at være printet på sammenhængende A1-ark.

Følgende materiale skal som *minimum* være indeholdt på plancherne:

- Situationsplan med markering af projektet i skala 1:2000.
- Plan, snit og opstalt i skala 1:50.
- Rejst plan / sprængt aksonometri som på en overskuelig måde redegør for bygværkets forskellige dele og konstruktionsprincipper.
- Supplerende detaljer i skala 1:20 / 1:10 / 1:5 efter eget valg.
- Visualiseringer efter eget valg som viser projektet og dets materialitet.
- Kort tekst der redegør for hvilke overordnede tanker, forslagsstillerne har gjort sig om projektet.
- Materialeprøve(r)

B model

En 1:20-model af forslaget der redegør for de konstruktive, rumlige og funktionelle kvaliteter. Den kan, hvis forslagsstiller finder det hensigtsmæssigt, udføres som delmodel / snitmodel. Modellen må gerne udelukkende repræsentere selve bygningen og ikke landskabet.

C digitalt materiale

USB-nøgle med en pdf af de to plancher samt et jpg i høj opløsning af projektet (modelfoto eller visualisering). Filer navngives "PROEVESTENEN" efterfulgt af forslagets femcifrede kendingstal (se punkt 4.9). Størrelsen på pdf'en må ikke overstige 20mb. USB-nøglen markeres desuden uden på med det femcifrede kendingstal.

D navnekuvert

En ugenomsigtig, forseglede kuvert, indeholdende navneseddel i A4-format med forslagsstillerens navn, adresse, telefonnummer, mailadresse samt forslagets kendingstal.

Ved forslag med flere medvirkende skal alle kontaktoplysninger angives. Desuden angives holdets kontaktperson. Kuverten forsynes med teksten *Navneseddel – Prøvestenen Syd* samt det valgte kendingstal.

Det understreges, at andet forslagmateriale ud over ovennævnte ikke vil blive optaget til bedømmelse.

4.9 Forslagets udførelse

Forslaget skal være anonymt, og konkurrenceforslaget, eller dele heraf, må ikke tidligere have været offentliggjort. Samtlige dele af forslaget skal tydeligt mærkes med et tilfældigt femcifret kendingstal, valgt af forslagsstilleren selv (fx 25864, undgå kendingstal som 11111 og 12345). Alle tekster, herunder tegningspåskrifter, skal være forfattet på dansk, norsk, svensk eller engelsk.

4.10 Indlevering

Forslag skal afleveres tirsdag den 14. september 2021 i tidsrummet kl. 12.00 – 13.00 på Gammel Dok, Statens Værksteder for Kunst, Strandgade 27B, 1401 København K. Alle deltagere modtager en kvittering på modtaget konkurrenceforslag. For at sikre de enkelte forslagsstilleres anonymitet, må konkurrencedeltagere ikke offentliggøre deres forslag på sociale medier og lignende, før konkurrencen er afgjort.

4.11 Forsikring

Forslagene vil ikke blive forsikret, og der vil ikke kunne ydes nogen form for erstatning for eventuel beskadigelse eller bortkomst af det indleverede materiale.

4.12 Dommerkomité

Christoffer Harlang, arkitekt MAA, professor, bestyrelsesmedlem
 Knud Fladeland Nielsen, cand.arch., tidl. lektor, bestyrelsesmedlem
 Jesper Pagh, cand.arch., suppleant for bestyrelsen

Rådgivere for dommerkomitéen:

Kim Lenschow Andersen, arkitekt MAA, MNAL, lenschow & pihlmann, opgavestiller
 Søren Thirup Pihlmann, arkitekt MAA, lenschow & pihlmann, opgavestiller
 Erhardt Gram, advokat, bestyrelsesformand

Dommerkomitéen kan indkalde særligt sagkyndige som rådgivere, såfremt der i dommerkomitéen er enighed herom.

4.13 Bedømmelseskriterier

Forslagene vil blive vurderet på deres arkitektoniske, innovative og kunstneriske løsninger i forhold til konkurrenceprogrammets ønsker og krav.

Der lægges desuden stor vægt på:

- Hvordan de valgte materialer / komponenter kommer til udtryk i det arkitektoniske koncept.
- Hvordan de valgte materialer / komponenter eksemplificerer en bæredygtig byggeskik.
- Hvordan huset kan bidrage til at belyse en særlig arkitektonisk vilje.
- Forholdet mellem hus, landskab og klimatiske betingelser såsom vind- og lysforhold.
- Forholdet mellem indre og ydre rumligheder.
- Forholdet mellem funktion og anvendelighed.

4.14 Præmier

Dommerkomitéen råder over en samlet præmiesum på DKK 150.000.

1. præmie: DKK 100.000, 2. præmie: DKK 30.000, 3. præmie: DKK 20.000.

Herudover kan der blive uddelt hædrende omtale.

4.15 Præmieoverrækkelse og udstilling

Præmieoverrækkelse og åbning af udstilling for samtlige indleverede forslag finder sted den 24. september kl. 10.00 på Gammel Dok, Strandgade 27B, 1401 København. Udstillingen vil også være åben den 25. og 26. september fra kl. 12.00 - 15.00 samt 27. september 2021 fra kl. 12.00 - 13.00, hvorefter udstillingen slutter.

4.16 Rettigheder

Ejendomsretten til de præmierede forslag tilhører Arkitekt Halldor Gunnløgssons Fond. Ophavsretten til et konkurrenceforslag forbliver altid hos forslagsstilleren. Konkurrenceudskriver har ret til at publicere de indkomne forslag, fx i dagblade og elektroniske medier. Ved publiceringen vil forslagsstillernes navne blive oplyst.

4.17 Forløbet efter konkurrencen

Det er ikke fondens hensigt at realisere projektet. Hvis realisering af projektet skulle blive aktuelt, har fonden ikke ret til at realisere forslag uden forslagsstillers deltagelse.

4.18 Afhentning

Hvis forslagsstillerne ønsker materiale retur efter endt bedømmelse, kan disse hentes den 27. september 2021 klokken 13.00 - 14.00 på samme adresse, som forslaget blev indleveret. Det påhviler den enkelte konkurrencedeltager at stå for afhentningen i dette tidsrum. Forslag som ikke bliver afhentet i dette tidsrum, vil blive bortskaffet.